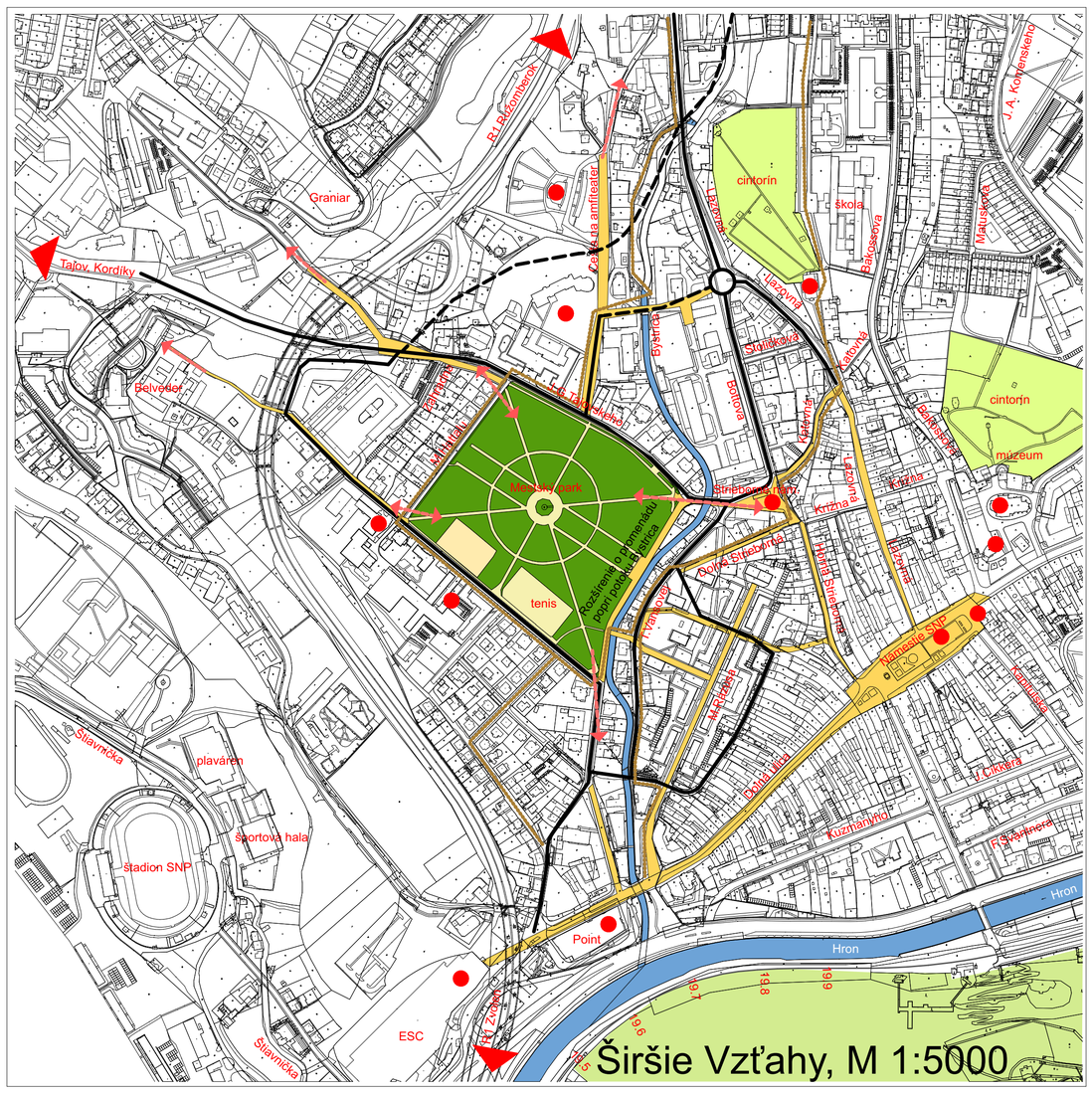


LEGENDA:

- PLOCHY ZATRÁVNENÉ
- STROMY PÔVODNÉ, PONECHANÉ - listnaté
- STROMY PÔVODNÉ, PONECHANÉ - ihličnaté
- STROMY NAVRHOVANÉ - listnaté
- STROMY NAVRHOVANÉ - ihličnaté
- NAVRHOVANÝ ŽIVÝ PLOT OKOLO PARKU
- TRVALKY / LETNIČKY
- VODNÉ PRVKY A PLOCHY
- VOZOVKY CIEST A ULÍC
- PLOCHY IHRÍSK - ZACHOVANÉ
- PÔVODNÉ CHODNÍKY OBNOVA - MLAT
- OBNOVENÉ PODĽA PÔV. NÁVRHU - MLAT
- MÄKKÉ POVRCHY V DETSKOM IHRISKU
- CHODNÍKY NEPÔVODNÉ - ŠLAPÁKY
- PLOCHY ZABRATÉ STAVBAMI
- LAVIČKA PARKOVÁ
- SVIETIDLO PARKOVÉ v. 3,8-4,0 m
- SMETNÝ KÔŠ SO SEPARÁCIOU

Situácia M 1:750



Mestský park Banská Bystrica - návrh - výkaz bilancií

Parameter	Hodnota	Plocha zelene v rámci centrálneho priestoru v m²	518
Rozloha riešeného územia bez areálu tenisových kurtov (po realizácii OK) v m²	78 807 (78 609)	Plocha zelene v rámci územia JZ segmentu v m²	6.247
Celková plocha zelene v m²	63 701	Počet navrhovaných vodných prvkov	2 fontánky
Celková výmera spevnených plôch v m²	14 895	Zastavaná plocha objektu občianskeho vybavenia v m²	192,65
Počet odstránených existujúcich stromov v ks	348	Odhadovaný počet stĺpov osvetlenia	132 ks
Počet nových vysadených stromov v ks	267	Odhadovaný počet prvkov mobiliáru v ks	180 lavičiek 80 odp. košov

Pozn.: Stromy, ktoré už boli pred súťažou vyrúbané, nekreslíme a nepočítame.

AXIÓMA: Mestský park v Banskej Bystrici je historickým parkom. Zákonite: menej je viac - promenádny park. Návrh pracuje s priestormi a hľadá ich hodnotu, ktorú vyzdvihuje. Po príchode do parku musí návštevník hodnoty navnímať a zažiť pastvu pre oči.

CENTRÁLNY PRIESTOR PARKU
Kompromis: "filagória" - prázdny altánok - aby menej bránil priehľadom (pretože tu pôvodne objekt nebol). V jeho strede sa dá sedieť a diskutovať. Spohotovenie pre príležitosti je možné (skica). Zachovávame dominantný trvalkový/letničkový záhon okolo filagórie. S vodným prvkom tu kvôli nárokom na údržbu nepočítame. Parter (promenáda) je **najdôležitejší priestor parku**. Nechávame ho priestorovo otvorený a prehľadný v zmysle rozhodnutia KPÚ.

OBNOVA VEGETAČNEJ ZLOŽKY
Vlastný dendrologický prieskum (panel č.3)
Obnova alejí : Obnovu alejí variantom 2. Nové výsadby stromov v zapestovanej veľkosti. Kvetinové záhony - Letničky v strede a trvalky okolo zálivov.
Obnova výsadieb centrálnej promenády
Lemovanie promenády predpísaným druhom Taxus baccata. V strede promenády letničkové/trvalkové záhony v pôdoryse podporujúcom perspektívu zväčšenia priestoru promenády v pozdĺžnom pohľade chodca.
Obnova obvodovej zelene
Vyčistenie priestorov vymedzených alejami, po obvode parku doplniť živý plot po celom obvode - aj z bezpečnostných dôvodov.

OBNOVA PARKOVÝCH KOMUNIKÁCIÍ
Obnovujeme iba tie chodníky, ktoré v parku sú, alebo preukázateľne boli. Obnovujeme pôvodne navrhnuté zálivy na radiálnom chodníku. Spájame SZ konce promenády (parteru), aby bola zokruhovaná. Chodníky budú z pravého mlatu, bez obrubníkov, variantne len s parciálnymi oceľovými obrubami. Nepôvodné chodníky: len šľapáky. Koreňové systémy stromov necháme do chodníkov slobodne "vrastať" (skica). Doplnenie nevyhnutných a priznanie nepôvodných chodníkov iba do šlapákov.

PARKOVÝ MOBILIÁR, OSVETĽOVACIE TELESÁ
Lavičky navrhujeme iba v zálivoch chodníkov, v diagonálnych alejách podľa dobových fotografií, jednstranne. Mobiliár atypický, historizujúci, secesný, ale pohodlný.Odpadové koše navrhujeme pre separovaný zber odpadu. Osvetlenie nízke (max. 4,0 m) svietiace nadol (kvôli stromom), na pohybové a teplotné senzory.

VODNÉ PRVKY
Celý park je vodozádržné opatrenie.
Fontánky navrhujeme len v promenáde. Picia fontánka v JZ časti parku v rámci ihriska. Brány vodného prachu pre osvieženie netreba, v parku je príjemne. Budúci rozvoj parku vidíme po presmerovaní ulice J. Kráľa na ulicu T. Vansovej. Získa park niekedy späť potok Bystrica? My šancu vidíme…

JUHOZÁPADNÝ SEGMENT PARKU
Likvidujeme detské ihrisko v nevhodnej polohe (východ) a redukciou dvoch volejbalových ihrísk uvoľňujeme miesto pre detské hry v JZ rohu parku pri ulici Hurbanova.
Priestor pre Streetball a participatívne stretnutia, Confiteria.

STAVEBNÉ OBJEKTY
Objekt navrhujeme iba tam, kde nie je zachovaný pôvodný povrch parku. Navrhujeme odstrániť časť tribúny v JZ časti parku, existujúci objekt zbúrať a súčet zastavaných plôch (WC, mýtny domček, zastávka MHD, tribúna) využiť pre nový objekt v hmotovej skladbe pôvodného objektu. Tu sa odkláňame od pokynu KPÚ, ale nevidíme zmysel v rekonštruovaní objektu, ktorý neposkytne dostatočné priestory. V objekte môže byť "confiteria" s výhľadom do parku, WC a prípadne servisné priestory pre park.



Povinný pohľad



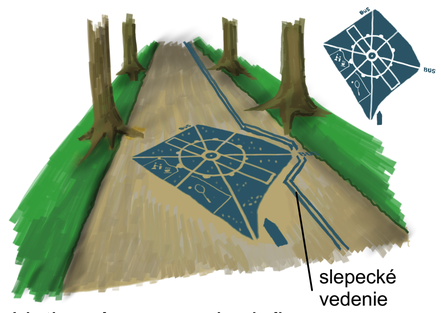
Rez M1 : 750



Filagória je priehľadná



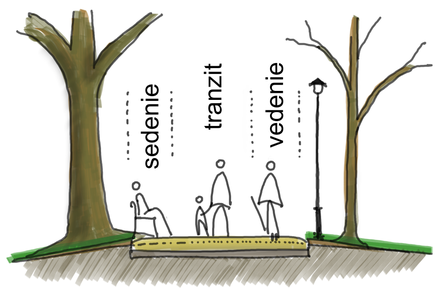
no dá sa aj zakryť...



Liatinová mapa v chodníku

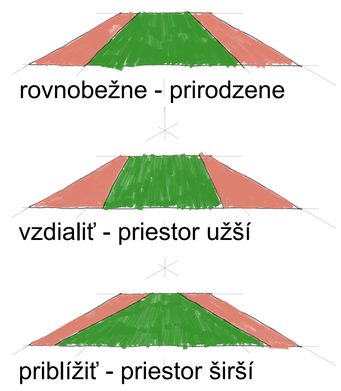


Korene - v mlatovom chodníku voľne



Usporiadanie chodníka

Práca perspektívy:



Schémy, skice

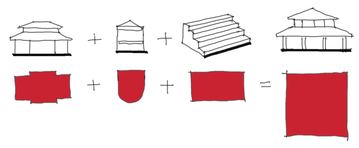


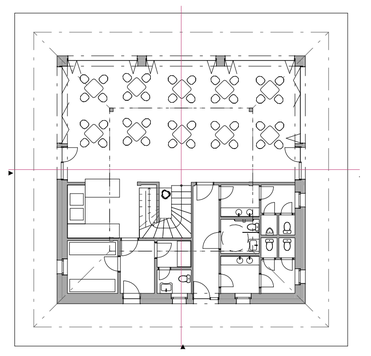
Priestor promenády (parteru) ako nosný priestor parku

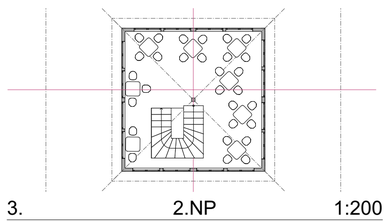


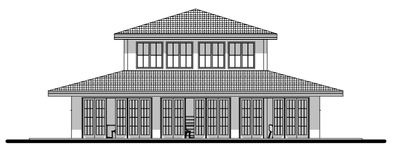
Pohľad na confiteriu z parku

Confiteria:















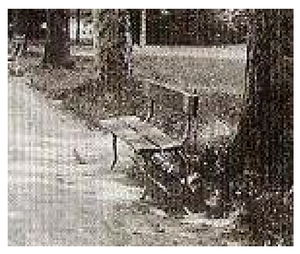
Centrálny priestor - filagória ako sentiment altánku s dobovým stvárnením



Pohľad z confiterie do parku - dôležitý optický kontakt



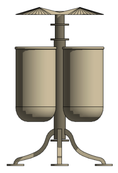
Mobiliár





Historická inšpirácia

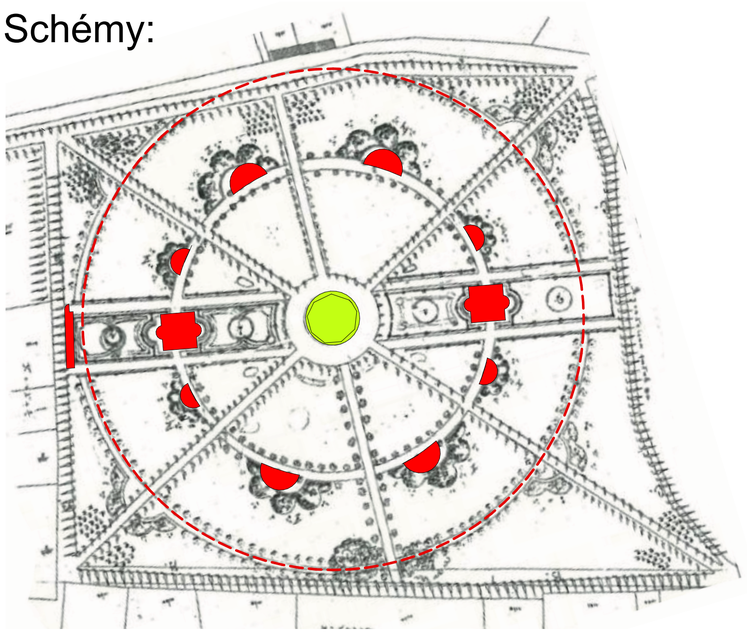






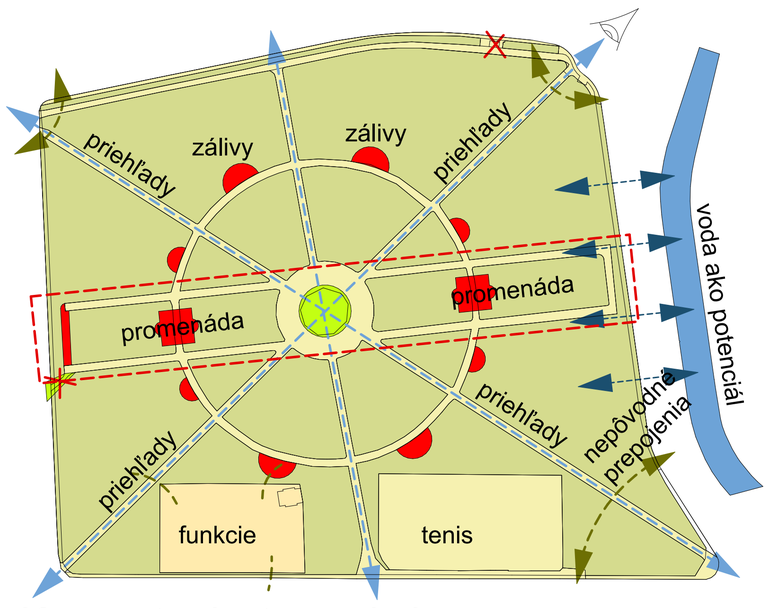
Filagória je priehľadná - umožňuje zachovať / vrátiť do parku priehľady

Schémy:



Pôvodný návrh z roku 1896

Pôvodný návrh parku nás rozhodujúco inšpiroval, vybrali sme odtiaľ podstatné prvky pôdorysu, ktoré oživujeme (zálivy sú pôvodné a dajú sa v teréne odčítať). Pôvodné obvodové chodníky prerástli postupne do ulíc, nové nenavrhujeme.



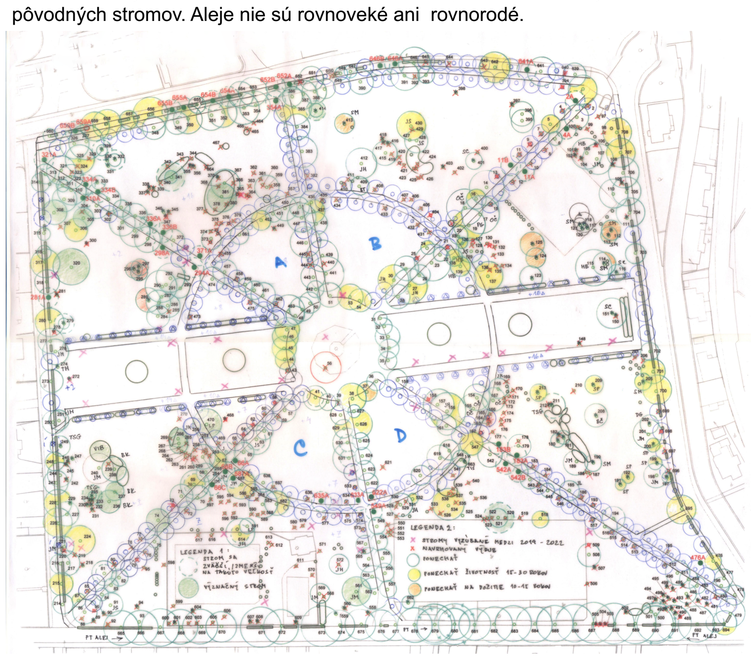
Koncept priestorovej obnovy

Najdôležitejším priestorom parku je promenáda (parter). Pôvodné priehľady v koridoroch chodníkov obnovujeme priehľadnosťou filagórie, ktorá zároveň zachováva sentiment stredového altánku. Prácou s perspektívou umocňujeme priestor promenády. Nepôvodné chodníky likvidujeme a na vyšľapaných trasách navrhujeme málo invazívne chodníky zo šľapákov. Park stratil rieku, ktorú je možné mu navrátiť odklonom ulice J. Kollára na Fortničku (T. Vansovej, ktorá je už značne transformovaná z obytnej ulice na ulicu vybavenosti).



Vlastný dendrologický prieskum

Vlastným podrobným prieskumom, pritom s akceptáciou výstupov súťažných pomôcok, sme zistili, že je možná pomerne zásadná obnova parku so súčasným zachovaním väčšiny pôvodných stromov. Aleje nie sú rovnoveké ani rovnorodé.



Koncept obnovy zelene

Počas posledných 10 rokov muselo byť z parku odstránených vyše stovky stromov. Stromy v štádiu zániku, prevádzkovo nebezpečné. Len za posledné 3 roky ďalších 30. Kompozícia parku sa rozpadá.

Stojíme pred úlohou zachovať historický park, dielo významného záhradného architekta, ako jedinečnú pamiatku pre budúce generácie. Už nie je možné udržať ho púhou údržbou, opravami detailov či opakovanými výmenami drevín. Je nevyhnutná rekonštrukcia. Nie je však vhodná ani kompletná výmena alejí. Sú nosným prvkom kompozície, bez nich by celá generácia Bystričanov prišla o prínosy, ktoré jej park prináša. O priaznivé životné prostredie... Ani biodiverzita sa po totálnej výmene instantne neobnoví. Potrebuje útočisko, odkiaľ po desaťročiach opäť kolonizuje svoj biotop. Totálna výmena však nie je nutná. Vlastným prieskumom, no s akceptáciou výstupov súťažných pomôcok, sme zistili, že je možná zásadná obnova parku, so súčasným zachovaním väčšiny pôvodných stromov. Aleje nie sú rovnoveké ani rovnorodé. Musíme tlmiť dopady klimatickej zmeny. Obnovu parku netreba kúskovať na etapy. Je neúnosné obnoviť park a o 5 rokov začať znova.



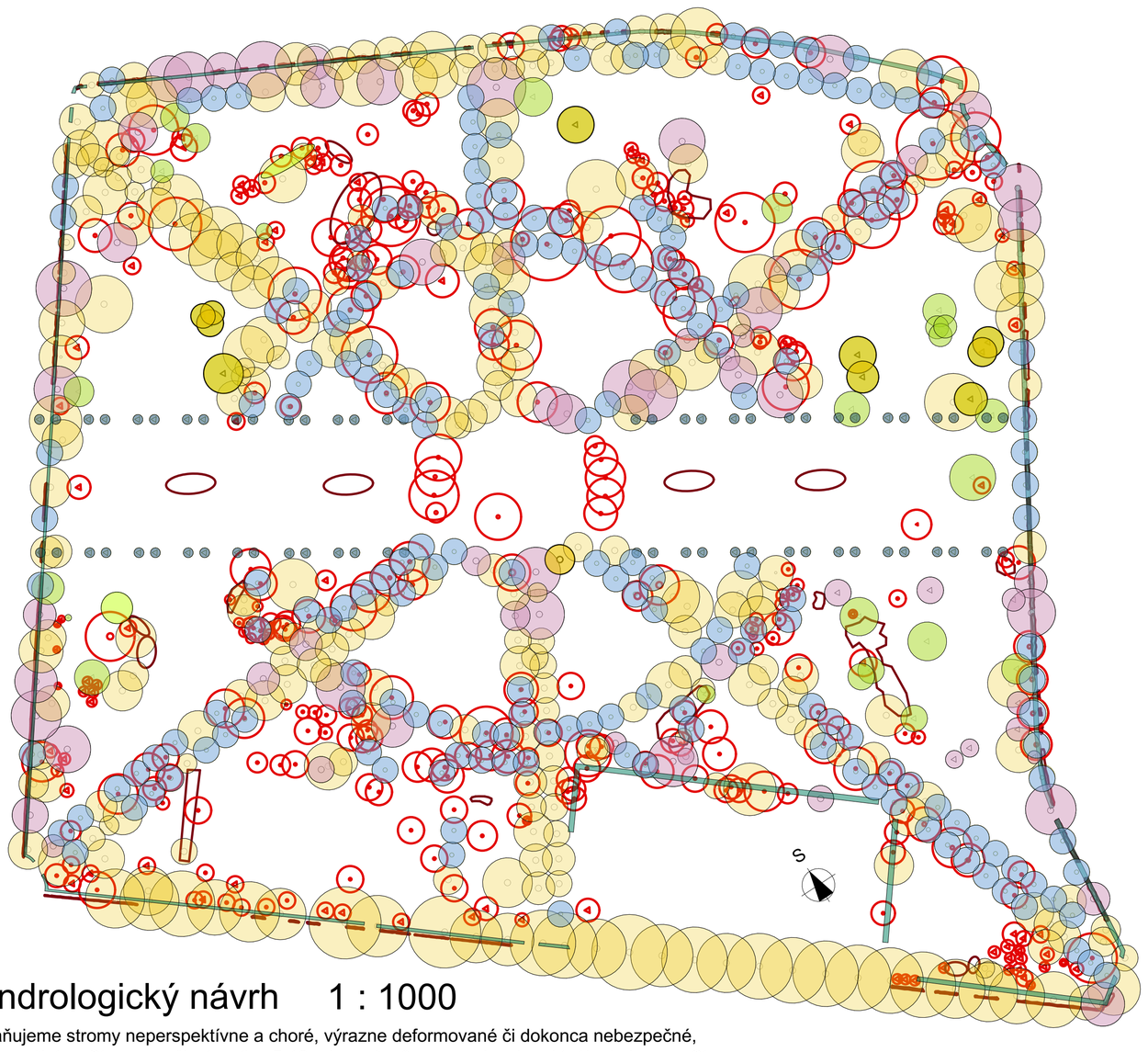
Pohľad na funkčnú časť - ihrisko s confiteriou a detským ihriskom.



Priestor promenády (parteru) z horizontu chodca



Vtáčí pohľad na promenádu (filagória - príležitostne: so zakrytím)



Dendrologický návrh 1 : 1000

Odstraňujeme stromy neperspektívne a choré, výrazne deformované či dokonca nebezpečné, stromy z náletov. Stromy so životnosťou 5-10 rokov sú v časovom dosahu aktuálnej obnovy. Stromy s odhadom životnosti 10 -15 rokov zachováme len výnimočne. Tam, kde plnia funkciu solitéry, ktorá pri neskoršom výrube neohrozí nové výsadby. Stromy s predpokladanou životnosťou 15 – 30 rokov, ak majú sadovnícku hodnotu, ponechávame tam, kde sú piliermi kompozície, mikroklímy, hygieny, biodiverzity, či kontinuity alejí.

Nosným prvkom zelene parku sú aleje a obvodové stromoradia, v kontraste s plochami trávnika, doplnené solitérmi, záhonmi kvetín (trvalky, čiastočne letničky) a kríkmi.

Aleje, ktoré nie sú homogénne, obnovujeme v pôvodnej línii, prevažne po úsekoch. To umožnilo rešpektovať v návrhu ich pôvodný výsadbový spon. Kostrovými drevinami zostávajú lipy, javory, doplnkovými buk a iné dreviny, ktoré v parku vždy boli. Výnimočná rovnoveká platanová aleja, zostáva zachovaná úplne. Okolo parku obnovujeme strihaný živý plot z hrabu. Nové aleje stĺpovitých tisov vytyčujú hlavnú promenádu. Ponechané stromy budú odborne arboristicky ošetrené.

Kľúčom k obnove parku nie sú len aleje. Takmer toľko stromov narástlo mimo nich. S výnimkou pôvodných solitér je väčšina z náletu či nevhodných dosadieb. Väčšinou vrastavé, netvárne stromy erodujú kompozíciu parku. Veľa plôch už znehodnotili, upchali balastom. Aleje sa v nich strácajú, prichádzajú o životný priestor i svetlo. Tento proces prebieha plazivo, no vytrvalo. Kým z alejí ubúdalo, tu naopak pribúdalo. Tieto nevhodné stromy prevažne odstraňujeme. Ale nie dogmaticky. Tam kde sa vyvinuli hodnotné budúce solitéry listnáčov i ihličnanov, uvoľňujeme ich zo zápoja a ponechávame.

Trávnatým plochám navraciame ich mierku a veľkorysosť. Záhonom kvetov vraciame pôvodnú pravidelnosť a veľkoleposť. Tam, kde boli nepôvodné kerové výsadby či záhony, je možné v ich stope ponechať ostrovčeky kvetnatej lúky.



Filagória - priehľady vracajú parku pôvodný priestorový zámer a zároveň zachováva sentiment centrálneho altánku.



Príklady

Inšpirácia





LEGENDA:

Stromy:

- S perspektívou 10-15 rokov - 11 ks
- S perspektívou 15-30 rokov - 64 ks
- Ponechané - listnaté - 285 ks
- Ponechané - ihličnaté - 35 ks

PONECHANÉ - 395 ks

- Na výrub - listnaté - 268 ks
- Na výrub - ihličnaté - 80 ks

VÝRUB - 348 ks

- Navrhované - listnaté - 208 ks
- Navrhované - ihličnaté - 64 ks

NOVÉ - 272 ks

- Kríky zostávajúce
- Kríky na výrub
- Kríky navrhované - živý plot okolo parku

Počet stromov pred obnovou - 743 ks (započítané náletové)
Počet stromov po obnove - 667 ks